

نماز ماه گرفتگی یا خورشید گرفتگی

خطبه اول

(الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ) أَحْمَدُهُ جَلَّ شَأْنُهُ خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَكُلَّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ وَوَأَشْهَدُ أَلَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ...أَمَا بَعْدُ...

فأوصيكم عباد الله بتقوى الله في السر والعلن والغيب والشهادة فما استمطرت الرحمات ولا استجلبت النفعات ولا استدفعت المصائب والبلبات بمثل تقوى الله رب البريات و فاتقوا الله أيها

المؤمنون لعلكم تفلحون: (وَيَجِيءُ اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ)

ماه وخورشید دو نشانه از نشانه های عظمت و قدرت لایتناهی پروردگار جهانیان می باشد و بدانیم

که او بر تمامی امور قادر و تواناست.

قَالَ تَعَالَى: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ الَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا سَجْدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ (فصلت: ۳۷)

«روز و شب و ماه و خورشید از نشانه های (قدرت و عظمت) پروردگار می باشند و هرگز به ماه و خورشید سجده نکنید (و آنها را نپرستید) بلکه تنها به الله که آنها را آفرید سجده نمایید اگر شما (راست می گوید و) تنها او (الله) را عبادت می کنید».

برادران گرامی و از مهمترین و عظیمترین مخلوقات الله متعال که دلالت بر قدرت و عظمت و حکمت و تدبیر وی دارد و ماه و خورشید و ستارگان و شب و روز و نظام و هماهنگی بی نظیر حاکم بر آنها می باشد. الله سبحانه و تعالی زمین و آسمان و آنچه که در آندو می باشد را برای ما مسخر نموده تا با تفکر و تدبیر در این مخلوقات عظیم و هماهنگی فی مابین آنها و به خود آیم و شکرگذار خالق و آفریننده آنها یعنی الله ذوالجلال و الاکرام باشیم.

قَالَ تَعَالَى: ﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنْ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ ﴿٣٢﴾ وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبِينَ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٣﴾ وَأَتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعْدُوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٣٤﴾﴾ (إبراهيم: ۳۲ - ۳۴)

«الله آن ذاتی است که آسمانها و زمین را آفرید و از آسمان آبی فرستاد و به وسیله آن از میوهها برای شما رزق و روزی قرار داد و کشتی را برای شما رام گردانید تا به فرمان او در دریا روان شود و رودها را برای شما مسخر کرد (۳۲) و خورشید و ماه را که پیوسته روانند برای شما رام گردانید و شب و روز را [نیز] مسخر شما ساخت (۳۳) و از هر چه از او خواستید به شما عطا کرد و اگر نعمت الله را شمارش کنید نمی توانید آن را بشمارید قطعا انسان ستم پیشه ناسپاس است (۳۴)»

برادران نماز گزار و این نظم و هماهنگی موجود در بین ماه و خورشید و ستارگان و دیگر کهکشانشان که تعداد آنها به میلیونها می رسد و آنقدر دقیق و حساس می باشد و که دانشمندان اعتراف نموده

اند که اگر یکی از این ستارگان ویا سیاره ها که هر کدام به بزرگی کره زمین ویا کمتر و بیشتر از آن می باشند و یک ثانیه در حرکت خود تاخیر کند ویا اینکه از مداری که در آن واقع می باشد ذره ای خارج شود و نظم جهان هستی به هم می خورد و انفجارهای مهیبی به وقوع می پیوندد و زمین وزمان فنا و نابود می گردد. آری اوست که با این زنجیر ناگسستنی آسمانها را زینت بخشیده است و جز خود او هیچ کس قادر به از هم گسستن این پیوند محکم نیست.

قَالَ تَعَالَى: ﴿ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٣٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٠﴾ (یس: ۳۸ - ۴۰)

«و خورشید به [سوی] قرارگاه و مدار ویژه خود روان است و تقدیر آن (پروردگار) عزیز دانا این است (۳۸) و برای ماه منزلهایی و مدارهایی مشخص نموده ایم تا چون شاخک خشک خوشه خرما بر گردد (یعنی هلالی شکل گردد) (۳۹) نه خورشید شایستگی (و توانایی) آنرا دارد که به ماه رسد و نه شب بر روز پیشی می جوید و هر کدام در سپهری (آسمانی) شناورند (۴۰)»

بله عزیزان جز او تبارک و تعالی و که خالق تمامی موجودات از عدم می باشد و هیچ مخلوقی قادر به از بین بردن این نظم و ترتیب نیست و تنها اوست که هنگام برپایی قیامت و رستاخیز و زمین وزمان را در هم می کوید و این نظم و قانون فعلی حاکم بر جهان هستی را دگرگون می سازد.

زمین چاک شد و کوه و بگداخته * فلک بر زمین آتش انداخته
به پا خاست هنگامه ی رستخیز * همه دیده ها سرخ و خونابه ریز
ثریا و پروین بهم ریخته * همه عقد منظومه بگسیخته
پراکنده مردم و چو پروانه ها * چو موران که دورند از لانه ها
ستاره فروریزد از آسمان * بمیرد زمین و نماند زمان

«أخرج البخاري ومسلم في صحيحهما عن أبي موسى الأشعري رضي الله عنه قال: خسفت الشمس فقام النبي صلى الله عليه وسلم فرعا يخشى أن تكون الساعة فأتى المسجد فصلى بأطول قيام وركوع وسجود ما رأته قط يفعلها وقال هذه الآيات التي يرسل الله لا تكون لموت أحد ولا

لحياته ولكن يخوف الله بها عباده فإذا رأيتم شيئا من ذلك فافزعوا إلى ذكره ودعائه واستغفاره» .

«ابوموسی اشعری رضی الله عنه روایت می کند که در زمان رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم ماه خسوف کرد و ایشان در حالیکه مضطرب بودند و ترس از این داشتند که قیامت برپا شود وارد مسجد شد و نمازی بس طولانی خواند با رکوع و سجده ای بسیار طولانی که من طولانی تر از آن نماز را ندیده بودم و سپس فرمود این نشانه هایی که الله متعال می فرستد بسبب مرگ کسی ویا زندگی کسی نمی باشد بلکه الله آنها را می فرستد تا بندگانش را بیم دهد و هرگاه چیزی از آن را دیدید بسوی دعا و ذکر و یاد الله بشتابید واز او طلب بخشش نمایید.

بارك الله لي ولكم في القرآن العظيم ونفعني وإياكم بما فيه من الآيات والذكر الحكيم أقول قولي هذا واستغفر الله العظيم الجليل لي ولكم ولسائر المسلمين من كل ذنب فاستغفروه وتوبوا إليه إنه هو الغفور الرحيم.

خطبه دوم

الحمد لله الذي خلق الليل والنهار والشمس والقمر وأشهد أن لا إله إلا الله المنجي من عذاب النار وعذاب القبر والصلاة والسلام على نبينا محمد ما أشرفت شمس وأنار بدر . . أما بعد :

در بیست و نهم ماه شوال و سال دهم هجری درست همان روزی که و ابراهیم فرزند رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم از دنیا رفت و خورشید گرفتگی (کسوف) کاملی در شهر مدینه به وقوع پیوست. در جاهلیت مشهور بود که هرگاه خسوف و یا کسوف بوقوع می پیوست و مردم سبب آن را مرگ بزرگی و یا فوت فرزند انسان بزرگی می پنداشتند. به همین سبب رسول گرامی اسلام صلی الله علیه وآله وسلم همانگونه که در حدیث خطبه اول ذکر شد و شتابان بسوی مردم شتافت و بیان کرد که ماه و خورشید از نشانه های قدرت الله بوده و بخاطر مرگ و زندگی کسی دچار تغییر نمی شود.

اما آنچه که در احادیث زیادی ذکر شده و بسیار مهم و قابل توجه می باشد این است که و خسوف و کسوف اندازی الهی است بر دوری مردم از شرعش و بیان کننده ی مخالفت های مردم با تعالیم دین حنیف اسلام می باشد.

الله متعال می فرماید: ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِمَا مِنْ ذَنْبٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّىٰ فِإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَأَبَتْ أَلْفُ اللَّهِ كَأَن بَعَادَةٍ بِصِيرًا ﴿٤٥﴾﴾ (فاطر: ۴۵)
 «و اگر الله مردم را به [سزای] آنچه انجام داده اند مؤاخذه می کرد هیچ جنبنده ای را بر پشت زمین باقی نمی گذاشت ولی تا مدتی معین مهلتشان می دهد و چون اجلشان فرا رسد الله به [کار] بندگانش بسیار بیناست (۴۵)»

برادران عزیز! شکی نیست که علاوه بر سببهای معنوی وقوع خسوف و کسوف که همانا گناه و معصیت بنی آدم می باشد و بر اساس سنت الهی در جهان هستی اسباب مادی وحسی نیز در وقوع این امر دخیل می باشد که دین مبین اسلام نیز آن اسباب علمی و تجربی را تقریر و تایید می نماید و اما هرگز نباید غافل ماند که الله متعال خود مسبب و بوجود آورنده تمامی این اسباب مادی می باشد و با این حوادث به ما انذار و هشدار میدهد که به خود آییم و به سوی وی توبه و رجوع نماییم و بدانیم که رسول گرامی اسلام چگونه با این حادثه برخورد مینمودند و مسلمانان را به چه چیزهایی توصیه می کردند.

امام مسلم نیشاپوری در کتاب صحیح خود از جابر بن عبدالله الانصاری رضی الله عنهما نقل می کند که: «روزی از روزهای بسیار گرم خورشید کسوف کرد و رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم با یارانش نماز خواند و قیام را طولانی نمود تا جایی که نزدیک بود بعضی بیفتند سپس رکوع کرد و رکوع را نیز طولانی نمود سپس از رکوع برخاست و به مدتی طولانی ایستاد سپس رکوع کرد و رکوع را نیز طولانی نمود سپس از رکوع برخاست و به مدتی طولانی ایستاد پس از آن به سجده رفت و دو سجده را نیز طولانی کرد و مثل آنرا در رکعت دیگر انجام داد که چهار سجده و چهار رکوع شد. سپس فرمود: بر من عرضه شد هر آنچه را تصور می کنید حتی بهشت که در آن درختی دیدم که خواستم از آن میوه ای بگیرم اما دستم بدان نرسید و جهنم بر من عرضه شد که

زنی از بنی اسرائیل را دیدم که در آن عذاب می دید و بعلت اینکه گربه ای را بسته بود و آنرا از آب و غذا محروم کرده بود و رهایش نکرده بود تا خود برای خود چیزی یابد و دیدم اباثامه عمرو بن مالک روده اش را در آتش می کشد چرا که او می گفت: خورشید و ماه کسوف نمی کنند مگر بسبب مرگ انسان بزرگی و بلکه بدانید این دو نشانه ای از نشانه های الله متعال می باشد پس چنانچه آنرا مشاهده کردید نماز بخوانید تا برطرف شود.»

پس همانگونه که در این حدیث بیان شد و اولین کاری که رسول الله _ علیه الصلاه والسلام _ هنگام خسوف و یا کسوف انجام میدادند راز و نیاز با الله متعال و خواندن دو رکعت نماز بود که این نماز با نمازهای عادی متفاوت می باشد و زیرا هر رکعت آن دو رکوع و دو قیام و دو سجود دارد که همه آنها طولانی تر از نمازهای پنجگانه می باشند و رسول الله آنقدر این نماز را طولانی مینمودند تا اینکه کسوف پایان می پذیرفت و پس از ادای نماز مردم را به تقوا و دعا و پرهیز از گناهان و توبه و انابت به سوی الله متعال فرا می خواندند و بسیاری از گناهان کبیره خانمانسوز همچون شرک و زنا و ظلم را نام برده و مردم را شدیداً از نزدیک شدن به آنها بر حذر می داشتند. پس ای برادران عزیز و بر ماست که از این فرصت استفاده نموده و به خود آئیم و در اعمال و رفتار خود بازنگری کنیم تا مبدا خشم و غضب الهی ما را در برگیرد و زیانکار دنیا و آخرت شویم. از الله متعال رب العزت والجلال و الجبروت والکمال و خواهانیم که ما را بیامرزد و از گناهان و لغزشهای ما درگذرد و ما را توفیق اخلاص و متابعت در جمیع عبادات نصیب گرداند و کامیابی دو گیتی را به ما عطا نماید. قال تعالی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ (التوبة: ۱۱۹) ترجمه: ای مومنان و تقوای الله را پیشه نموده و با راستان باشید.

عباد الله! صلوا وسلموا علی من أمرتم بالصلاة والسلام علیه فی قوله سبحانه: ﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (الأحزاب: ۵۶) اللهم فصل وسلم علی عبدك ورسولك محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين و والتابعين لهم بإحسان إلى يوم الدين.

اللهم ارض عن الصحابة الأخيار و آل البيت الأبرار و اللهم إنا نشهدك حب نبيك و أهل بيت نبيك و أصحاب نبيك و ممن سار على نهج نبيك صلى الله عليه وآله وسلم. اللهم وفقنا لما تحب وترضى و اللهم انصر الإسلام والمسلمين و دمر أعداءك أعداء الدين. اللهم اغفر لنا ولآبائنا وأمهاتنا وجميع المسلمين الأحياء منهم والميتين و برحمتك يا أرحم الراحمين و اللهم آت نفوسنا تقوها وزكها أنت خير من زكها و أنت وليها ومولاها و ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار. عباد الله! إن الله يأمر بالعدل والإحسان وإيتاء ذي القربى و وينهى عن الفحشاء والمنكر والبغى و يعظكم لعلكم تذكرون.